

Finanțat de
Uniunea Europeană

PLATFORMA
NAȚIONALĂ DIN MOLDOVA
FORUMUL SOCIETĂȚII CIVILE AL PARTENERIATULUI ESTIC

Notă de poziție

Ce progrese înregistrăm la cele trei condiții
esențiale pentru începerea negocierilor
Moldova-UE:
Justiția, Anticorupția, De-oligarhizarea

Autor: Ilie Chirtoacă
jurist, Președinte Centrul de Resurse Juridice din Moldova

„SOCIETATEA CIVILĂ PENTRU INTEGRAREA EUROPEANĂ”

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert”

www.euromonitor.md

Finanțat de
Uniunea Europeană

PLATFORMA
NAȚIONALĂ DIN MOLDOVA
FORUMUL SOCIETĂȚII CIVILE AL PARTENERIATULUI ESTIC

Notă de limitare a responsabilității

Această notă de poziție a fost produsă cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert” (FES). Conținutul acesteia reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Societatea Civilă pentru Integrare Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert”. Conținutul publicației aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert” (FES).

Context

La 8 noiembrie 2023, Comisia Europeană a prezentat pachetul de extindere, evaluând progresele făcute de diverse țări¹, printre care și Moldova, care, alături de Ucraina, a primit statutul de țară candidată în 2022. În acest context, UE a sugerat începerea negocierilor de aderare cu ambele țări, condiționat de îndeplinirea unor cerințe esențiale. Pentru Moldova, aceste cerințe se atribuie domeniilor justiție, luptei împotriva corupției și de-oligarhizare, domenii în care se cere progres semnificativ. Îndeplinirea acestor măsuri condiționează începerea negocierilor de aderare cu UE, iar Comisia Europeană a anunțat că va raporta despre progresul realizat până în martie 2024.²

Cele 9 condiționalități la atribuirea statutului de țară candidată Republicii Moldova în 2022 ³	Statut
1. reforma justiției	în progres
2. cadrul electoral	realizat
3. combaterea corupției	în progres
4. deoligarhizare și reducerea influenței intereselor private	în progres
5. combaterea criminalității organizate și spălării banilor	realizat
6. îmbunătățirea serviciilor publice, reforma administrației publice	realizat
7. managementul finanțelor publice	realizat
8. implicarea societății civile în procesul decizional	realizat
9. drepturile omului.	realizat

Această notă de poziție analizează progresul privind măsurile restante. Datele prezentate reflectă situația până la 1 martie 2024.

Trei „precondiții esențiale” pentru începerea negocierilor Moldova-UE

#1 Reforma Justiției
Moldova ar trebui să asigure un proces transparent și bazat pe merit pentru numirile în principalele organe de guvernare judiciară [Consiliul Superior al Magistraturii] ⁴ și procuratură [Consiliul Superior al Procurorilor], inclusiv pentru numirea unui nou Procuror General . ⁵

Consiliul Superior al Magistraturii

Noua structură a Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), formată începând cu aprilie 2023, include în prezent 10 din 12 membri prevăzuți de lege: patru judecători de la instanțe de prim nivel, un judecător de la Curțile de Apel din precedenta componentă CSM și cinci membri non-judecători. Noii membri CSM au fost selectați după etapa procedurilor de pre-vetting, în mod transparent și bazat pe merite: judecătorii, aleși la Adunarea Generală a Judecătorilor (AGA) și membrii non-judecători, prin concurs public lansat de Parlament⁶. CSM mai are nevoie de doi membri judecători, unul de la Curtea de Apel și unul de la Curtea Supremă de Justiție (CSJ), numiți de AGA

¹Raportul se referă la zece țări: Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Muntenegru, Macedonia de Nord, Serbia, Turcia, Republica Moldova, Ucraina, Georgia.

²https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_5633.

³ Pentru o analiză detaliată a celor 9 condiționalități și gradul de realizare al acestora, accesați raportul comun Expert-Grup, IPRE și CRJM: <https://9pasi.euromonitor.md/ro>.

⁴ Nota autorului (n.a.).

⁵ Extras din raportul Comisiei Europene, „Republic of Moldova 2023 report” SWD(2023) 698 final, disponibil online la: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_698%20Moldova%20report.pdf.

⁶ Pre-Vetting, în sensul activității Comisie de evaluare, este procesul de verificare a integrității judecătorilor și procurorilor ce aspiră la funcții în Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) și Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) - de către un organ format din experți naționali și străini, ce nu fac parte din sistemul judiciar moldovenesc, și care analizează și stabilesc dacă candidații au avut un comportament compatibil cu etica profesională pe parcursul activității, dacă au adoptat sau nu acte arbitrare, dacă au admis conflicte de interese, dacă au declarat în mod corespunzător averea și dacă aceasta corespunde veniturilor lor. Pentru mai multe informații: <https://vetting.md/informatii-generale/>.

dar și de un membru non-judecător numit de Parlament. În reuniunea din 1 martie 2024, AGA a ales-o pe judecătoarea Aliona Miron⁷, care a trecut re-evaluarea Comisiei Pre-vetting în calitate de membru al CSM.

Astfel, urmează să fie desemnat ultimul membru de la Curtea de Apel pentru a asigura componența deplină a CSM. Totuși, chiar și în aceste condiții, CSM este funcțional și reprezentativ, având cворum inclusiv pentru decizii majore de carieră a judecătorilor (reconfirmarea în funcții sau numirea repetată ce necesită 2/3 din voturi). De exemplu, în octombrie 2023, CSM a implementat transformări majore în sistemul judiciar, inclusiv transferul a 17 judecători spre Chișinău pentru motive personale și profesionale, și a redistribuit posturi de la CSJ către alte instanțe. Tot în octombrie 2023, CSM a admis cererile de reconfirmare în funcție a patru judecători. În noiembrie 2023, noua componență a CSM a organizat cu succes primul concurs de numire a judecătorilor conform noii legi de selecție, cu peste 80 de candidați pentru 15 posturi vacante, folosind un sistem de evaluare ponderat.

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia ca fiind realizată.

Consiliul Superior al Procurorilor

Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) este constituit din 10 membri. La 22 decembrie 2023, Adunarea Generală a Procurorilor (AGP) a fost reluată după o întrerupere din august 2023, cu scopul de a alege cinci reprezentanți în CSP. În ciuda contestațiilor legate de procesul de pre-vetting, AGP a continuat cu participarea a peste 500 de procurori. În urma votului, în noua componență a Consiliului au fost aleși cinci membri noi (procurori de carieră), cu Dumitru Obadă ales președinte al CSP⁸. La 28 februarie 2024, componența CSP a fost suplinită cu un membru numit de către Guvern, reprezentant al societății civile, care a promovat pre-vetting-ul⁹. Începând cu 1 martie 2024, CSP este pe deplin funcțional și în componență deplină. Noua componență a CSP, cu un mandat de șase ani, este mandatată să asigure gestionarea sistemului procuraturii, inclusiv să aleagă un nou Procuror General.

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia ca fiind realizată.

Curtea Supremă de Justiție

Curtea Supremă de Justiție (CSJ) se află într-un proces de tranziție, cu doar trei judecători din componența anterioară rămânând în funcție. Pentru a asigura continuitatea activității CSJ, CSM a transferat temporar judecători din alte instanțe, ajungându-le astfel la un număr de 11 judecători activi (trei din vechea componență și 8 transferați temporar din alte instanțe)¹⁰. În perioada ianuarie – februarie 2024, Comisia de Vetting a evaluat cel puțin 11 candidații pentru funcțiile vacante din CSJ. Primele rapoarte de promovare ale Comisiei au inclus candidații Aliona Miron, Viorica Puica, și Sergiu Brigai, ultima hotărâre CSM fiind emisă la 27 februarie 2024. Potrivit Legii CSJ¹¹ în cel mult două săptămâni de la promovarea evaluării de către primii trei candidați, CSM va desfășura concursul de ocupare a funcțiilor de judecător.

Este puțin probabil că CSJ va fi suplinită cu 11 judecători noi până la sfârșitul etapei de raportare. O prognoză realistă pentru numirea a cel puțin încă opt judecători noi ar fi cel devreme luna aprilie – mai 2024, în funcție de celeritatea procedurilor de evaluare extraordinară. La ziua de 29 februarie 2023, Comisia are în „pregătire” rapoarte în privința a cel puțin 26 candidați¹².

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia realizată parțial.

⁷ https://vetting.md/wp-content/uploads/2023/12/Decizie-Re-evaluare_A.Miron_.pdf.

⁸ <https://www.csp.md/index.php/dumitru-obada-fost-ales-calitate-de-presedinte-al-consiliului-superior-al-procurorilor>.

⁹ Mihail Sorbala, <https://vetting.md/audierea-publica-a-lui-mihail-sorbala>.

¹⁰ <https://www.csj.md/index.php/despre-curtea-suprema-de-justitie/judecatorii-curtii-supreme-de-justitie>.

¹¹ Parlament, Legea nr. 65/2023, articolul 21 (dispoziții finale și tranzitorii), alin. (5).

¹² <https://vettingmd.eu/ro/candidate>.

Numirea unui nou Procuror General

Procurorul General era aproape de a fi desemnat. La 22 februarie 2023, Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) a organizat interviuri pentru această poziție¹³. Octavian Iachimovschi, actualul procuror adjunct anticorupție, a obținut cel mai mare punctaj, 8.53, depășindu-i pe ceilalți trei candidați: Igor Demciucin cu 8.19, Ion Munteanu cu 8.16 și Andrei Coca cu 4.72.¹⁴ CSP s-a reunit pe 26 februarie și, ulterior, pe 28 februarie 2024 pentru a valida rezultatele concursului. Pe 28 februarie 2024, CSP și-a retras decizia referitoare la rezultatele interviurilor din cadrul selecției pentru funcția de Procuror General.¹⁵ Controversa a izbucnit după ce s-a dezvăluit că un membru CSP ar fi sub-evaluat unul dintre candidați, situație ce ar fi putut influența rezultatul final al selecției. Chiar dacă membrul CSP a invocat o anumită eroare tehnică, acest lucru pare puțin credibil.¹⁶

Punctajele acordate de către CSP											
Candidații	Sergiu Caraman	Veronica Mihailov-Moraru	Aliona Nesterov	Dumitru Obadă	Eduard Panea	Elena Roșior	Olesea Vîrlan	Andrei Cebotari	Svetlana Balmuș	Rodica Ciobanu	Media
Coca Andrei	4,83	5,16	x	6,16	4,66	5,3	3,3	4,66	3,3	5,16	4,73
Demciucin Igor	8	7,83	x	8,5	8,33	7,8	9,3	7,83	8,16	8	8,19
Iachimovschi Octavian	9	8,33	x	9,33	8,16	7,6	7,1	9,33	8,83	9,16	8,54
Munteanu Ion	8,5	9,16	x	9,5	8,83	8,5	3,5*	7,33	9	9,16	8,16

Extras punctaje: <https://csp.md/index.php/comunicat-de-presa-20>.

Concursul organizat a întrunit cerințele de transparență. Anunțul concursului, materialele despre candidați, inclusiv CV-urile și scrisorile de intenție au fost disponibile publicului, iar interviurile candidaților au fost publicate online. Având în vedere situația de depreciere, neîndeplinirea a condiției unui concurs „bazat pe merit” este evidentă.

Anularea concursului pentru selectarea Procurorului General este regretabilă și reprezintă un regres în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova. Decizia de anulare pare să fie pripită deoarece puteau fi identificate alte măsuri pentru redresarea erorilor sau viciilor invocate. Numirea unui nou procuror general este practic imposibilă în următoarele două luni, având în vedere că, pe lângă dificultatea de a organiza un nou concurs, învingătorul concursului pentru șefia Procuraturii urmează să parcurgă procesul de vetting. În baza activității Comisiilor de pre-vetting, o evaluare durează în medie 4,2 luni¹⁷. Chiar dacă evaluarea viitorului Procuror General are loc prioritar, atingerea acestui obiectiv este puțin probabilă. Totuși, pentru a asigura o evoluție până la finele lunii martie, în procesul de nominalizare a viitorului Procuror General, este important ca CSP să anunțe un nou concurs după revizuirea Regulamentului concursului pentru a preveni viitoare erori de apreciere a candidaților, inclusiv prin aplicarea punctajului *median*, așa cum a fost recomandat de organizațiile societății civile¹⁸.

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință este nerealizată.

¹³ https://www.youtube.com/watch?v=hYCXKKPEP_U&ab_channel=ConsiliulSuperioralProcurorilor.

¹⁴ <https://csp.md/index.php/rezultatele-interviului-cadrul-concursului-de-selectie-candidatilor-la-functia-de-procuror-general>.

¹⁵ <https://csp.md/index.php/repere-din-cadrul-sedintei-consiliului-superior-al-procurorilor-din-28-februarie-2024>

¹⁶ <https://www.csp.md/pozitia-membrului-procuror-al-csp-olesea-virlan-privind-concursul-la-functia-de-procuror-general>

¹⁷ Dr. Tilman Hoppe, „International Integrity vetting of public officials” disponibil online: <https://uncaccoalition.org/international-integrity-vetting/>.

¹⁸ https://crjm.org/wp-content/uploads/2024/01/2024-01-16-Apel_retragerea-proiectului-491_2023.pdf

Finanțat de
Uniunea Europeană

PLATFORMA
NAȚIONALĂ DIN MOLDOVA
FORUMUL SOCIETĂȚII CIVILE AL PARTENERIATULUI ESTIC

#3 Combaterea corupției

Moldova ar trebui să asigure că instituțiile anticorupție funcționează într-o structură organizațională clară și cu resurse adecvate. În perioada următoare, Moldova ar trebui în special să: **adopte noua strategie națională de integritate și anticorupție pentru 2024** și dincolo de aceasta și planul său de acțiune pentru implementare; **finalizeze reforma cadrului instituțional anticorupție**, în special **creșterea capacității instituțiilor în cauză**.

Strategia națională de integritate și anticorupție

La sfârșitul lunii decembrie 2023, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat programul național de integritate și anticorupție pentru perioada 2024–2028¹⁹, alături de Planul de acțiuni pentru implementarea acestui program. Scopul documentului este de a consolida eforturile naționale în lupta împotriva corupției și promovarea integrității în sectorul public și justiție, în contextul integrării europene a Republicii Moldova.

Programul stabilește obiectivele și acțiunile necesare pentru prevenirea și combaterea corupției, aliniate la standardele internaționale și prioritățile Uniunii Europene, inclusiv Convenția ONU împotriva corupției și Agenda de asociere UE-Moldova. Programul urmărește, de asemenea, alinierea la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD), în special la cele legate de promovarea societăților pașnice, justiția pentru toți și egalitatea de gen. Planul de acțiuni conține măsuri concrete pentru consolidarea integrității instituționale, implicarea participativă în elaborarea și implementarea politicilor publice, și monitorizarea progreselor realizate în acest domeniu. Responsabilitatea monitorizării și evaluării implementării acestui program a fost atribuită Centrului Național Anticorupție (CNA).

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia ca fiind realizată.

Finalizarea reformei cadrului instituțional anticorupție - Procuratura Anticorupție și Centrul Național Anticorupție

La 24 noiembrie 2023, Parlamentul a aprobat o lege²⁰ ce vizează modificarea Codului de procedură penală, în scopul consolidării capacităților Procuraturii Anticorupție (PA) de a detecta, investiga și urmări penal corupția la nivel înalt. Această reformă legislativă, susținută de 60 de deputați, urmează unei legi adoptate în vara aceluiași an, care clarifica distincția de competențe între PA și CNA în ceea ce privește investigațiile privind corupția de nivel înalt.

Modificările au intrat în vigoare la 1 martie 2024 și acordă PA prerogativa de a conduce urmărirea penală pentru o gamă largă de infracțiuni de corupție săvârșite de oficiali de rang înalt, inclusiv delapidare, spălare de bani, finanțare ilegală a partidelor politice și depunerea de declarații de avere false sau incomplete. Procurorii anticorupție vor avea autoritatea să investigheze infracțiunile comise de persoane în funcții înalte, desemnate prin proceduri constituționale sau numite de autoritățile statului, precum și infracțiunile care implică sume sau valori ce depășesc pragurile stabilite de 10.000 de unități convenționale (aproximativ 500.000 MDL) sau prejudicii mai mari de 100.000 de unități convenționale (5 milioane MDL). În contextul separării funcționale recente între PA și CNA și pentru a asigura funcționarea eficientă a PA, se prevede completarea posturilor vacante și dotarea cu echipamente tehnice necesare a PA. Totodată, în intervalul 1-31 martie 2024, cazurile aflate în investigație la PA sau CNA, care nu se mai încadrează în competența lor conform noilor reglementări, vor fi transferate Procurorului General pentru a decide re-allocarea acestora.

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia ca fiind realizată.

Creșterea capacității instituțiilor: Procuratura Anticorupție

Efectivul-limită al Procuraturii Anticorupție (PA) din Republica Moldova a fost majorat recent cu 54 de unități de personal, urmare a adoptării unui proiect de hotărâre în Parlament, la data de 1 februarie 2024, cu susținerea a 58 de

¹⁹ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6791/language/ro-RO/Default.aspx>.

²⁰ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/6725/language/ro-RO/Default.aspx>.

Finanțat de
Uniunea Europeană

PLATFORMA
NAȚIONALĂ DIN MOLDOVA
FORUMUL SOCIETĂȚII CIVILE AL PARTENERIATULUI ESTE

deputați. Creșterea numărului de angajați de la 144 la 198 nu va afecta numărul procurorilor anticorupție, care va rămâne neschimbat, însă va permite angajarea unui număr mai mare de ofițeri de urmărire penală, ofițeri de investigații și specialiști principali. Această lege urmărește sporirea capacităților instituționale ale Procuraturii Anticorupție pentru a gestiona mai eficient măsurile de prevenire și combatere a corupției. În ce măsură vor fi „suplinite” posturile vacante, reprezintă o provocare de implementare.

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia ca fiind realizată.

Creșterea capacității instituțiilor: Centrul Național Anticorupție

La începutul lunii ianuarie, Parlamentul a inițiat modificarea cadrului legal ce vizează activitatea Centrului Național Anticorupție.²¹ Deși se referă la un proiect de modificare, toată legea CNA urmează a fi revizuită substanțial. Proiectul se referă inclusiv la garanțiile sociale ale angajaților CNA, și presupune în ansamblu mai multe măsuri de creștere a capacităților instituției. Proiectul se află la etapa consultărilor și recepționării avizelor.

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia ca realizată parțial.

#4 Deoligarhizare

Moldova ar trebui să continue actualizarea și implementarea **planului de acțiune pentru de-oligarhizare**, inclusiv prin reglementări relevante, cum ar fi privind **plățile în numerar și fluxurile financiare**. Coordonarea existentă ar trebui să permită o **revizuire la timp și să completeze planul ori de câte ori este necesar**.

Planul de acțiuni pentru de-oligarhizare

La începutul anului 2023, Republica Moldova a inițiat un plan de acțiuni ambițios pentru de-oligarhizare, elaborat în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția²² și actualizat ulterior pentru a îmbunătăți eficacitatea luptei împotriva corupției. În mai 2023, acest plan a fost revizuit pentru a include acțiuni și indicatori operaționali mai preciși, fiind majorate domeniile de intervenție la 7 la 10.²³ Aceste modificări au fost aprobate și de Comisia Europeană pe 7 decembrie 2023.

Planul include măsuri specifice pentru achiziții publice, administrarea și privatizarea proprietății publice, armonizarea legislației cu directivele UE, detectarea, investigarea și urmărirea penală a corupției la nivel înalt, inclusiv asigurarea unui cadru care să permită recuperarea bunurilor obținute prin infracțiuni. La 1 martie 2024, autoritățile raportează aproximativ 71% din obiectivele planului inițial au fost atinse, cu restul în curs de realizare. În calitate de mecanism de monitorizare, care asigură inclusiv actualizarea planului, a fost creat un grup de lucru, prin ordinul Prim-ministrului Republicii Moldova. Reprezentanții Guvernului care fac parte din acest grup de lucru, participă la implementarea planului, organizând întâlniri lunare pentru a monitoriza progresul și raportând evoluțiile către structurile guvernamentale relevante și Comisia Europeană.

Având în vedere că majoritatea măsurilor din planul de acțiuni stabilesc luna martie 2024 drept termen limită pentru realizare, condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia ca fiind realizată parțial.

Plățile în numerar și fluxurile financiare

La 29 februarie 2024, Parlamentul a aprobat în lectură finală un nou cadru legislativ privind decontările în numerar, cu scopul de a consolida transparența financiară și a combate activitățile ilegale²⁴. Legea stabilește limite specifice pentru tranzacțiile în numerar. Potrivit proiectului actual, achiziționarea de imobile nu va putea depăși valoarea a 100 de salarii medii pe economie, aproximativ 1,37 milioane de lei în 2024, iar pentru achiziția

²¹ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6807/language/ro-RO/Default.aspx>

²² <https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?opinion=1125&year=all>.

²³ https://particip.gov.md/ro/download_attachment/20958.

²⁴ <https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6735/language/ro-RO/Default.aspx>.

Finanțat de
Uniunea Europeană

PLATFORMA
NAȚIONALĂ DIN MOLDOVA
FORUMUL SOCIETĂȚII CIVILE AL PARTENERIATULUI ESTIC

de autovehicule limita este setată la 50 de salarii medii, sau circa 685 mii de lei. În cazurile în care valoarea tranzacțiilor depășește aceste praguri, plata trebuie efectuată electronic, deși un avans de până la 200 mii lei poate fi totuși achitat în numerar. Pentru a adresa problemele întâmpinate de bănci în verificarea surselor legale ale fondurilor, ar urma să fie introdus un mecanism prin care clienții vor depune o declarație pe propria răspundere. Această măsură vizează distribuirea responsabilității verificării între instituțiile financiare și stat. De asemenea, comisionul pentru retragerea numerarului la ghișeu pentru tranzacții imobiliare și auto va fi limitat la un maximum de 0.1%, o reducere semnificativă față de comisionul de aproximativ 1% practicat anterior.

Implementarea noilor prevederi legislative privind limitarea tranzacțiilor în numerar și introducerea măsurilor de verificare a surselor financiare poate aduce mai multe provocări și riscuri. În primul rând, există riscul ca aceste măsuri să genereze o povară administrativă semnificativă atât pentru bănci cât și pentru alte instituții financiare, care vor trebui să își ajusteze sistemele și procedurile interne pentru a se conforma noilor reglementări. Un alt risc este reprezentat de posibilitatea ca reglementările stricte privind tranzacțiile în numerar să încurajeze dezvoltarea unui sector financiar neoficial sau a tranzacțiilor „sub masă”, ca modalități de ocolire a noilor limitări. Aceasta ar putea submina eforturile de combatere a spălării banilor și ar putea avea ca efect contrar intensificarea activităților ilegale pe care legislația își propune să le prevină. În plus, introducerea declarației pe propria răspundere pentru a verifica sursa legală a fondurilor poate să nu fie suficient de eficientă pentru a preveni intrarea banilor proveniți din activități ilegale în sistemul financiar.

La ședința Plenului Parlamentului din 29 februarie 2023, se pare că Plenul Parlamentului a decis că această lege să intre în vigoare începând cu 1 ianuarie 2025.

Condiția înaintată de Comisia Europeană în aceasta privință o putem aprecia ca fiind realizată parțial.

Concluzie

Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în îndeplinirea condițiilor esențiale impuse de Uniunea Europeană pentru începerea negocierilor de aderare. Reforma justiției, combaterea corupției și finalizarea reformei cadrului instituțional anticorupție au fost în mare parte realizate, cu unele condiții îndeplinite complet, iar altele parțial. Chestiunea numirii unui nou Procuror General rămâne o chestiune nerezolvată, marcând un regres în procesul de integrare europeană.

În domeniul combaterii corupției, Republica Moldova a adoptat strategii și legi care vizează consolidarea integrității în sectorul public și justiție, precum și creșterea capacității instituționale a Procuraturii Anticorupție. Aceste măsuri reflectă o aliniere la standardele internaționale și prioritățile Uniunii Europene.

Progresul planului național de acțiuni de oligarhizare, împreună cu eforturile de limitare a plăților în numerar și a fluxurilor financiare, indică, de asemenea, un angajament continuu, deși implementarea completă a acestor măsuri rămâne o provocare. Este esențial ca autoritățile moldovenești să continue eforturile de reformă și să abordeze domeniile în care progresul a fost incomplet, pentru a accelera parcursul de integrare europeană.

Finanțat de
Uniunea Europeană

Expert-Grup
Centru Analitic Independent

IPRE
Institutul pentru Politici
și Reforme Europene
ipre.md

INSTITUTUM
VIRTUTES
CIVILIS

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

PLATFORMA
NAȚIONALĂ DIN MOLDOVA
FORUMUL SOCIETĂȚII CIVILE AL PARTENERIATULUI ESTIC

„SOCIETATEA CIVILĂ PENTRU INTEGRAREA EUROPEANĂ”

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert”

www.euromonitor.md